

HILVERSUMS HISTORIE

Dudok was mijn vader

door Mia Rethmeier-Dudok

Mevrouw Rethmeier werd als Mia Dudok geboren in 1911 te Purmerend. Via Leiden verhuisde het gezin Dudok in 1915 naar Hilversum, waar de woning Emmastraat 43 werd betrokken. Vanaf 1924 tot haar huwelijk in 1937 woonde ze met haar broer en ouders in het door haar vader ontworpen huis aan de Utrechtseweg 71. Ze studeerde twee jaar kunstgeschiedenis in Leiden en volgde tekencursussen, o.m. in Parijs. Ze deed enkele jaren reclame-tekenwerk voor De Bijenkorf. Haar huwelijk met de arts-radioloog Jan Rethmeier bracht haar in Oegstgeest. Haar man was destijds verbonden aan het Academisch Ziekenhuis te Leiden. In Oegstgeest werden haar zoons Jop (1939) en Hans (1942) gebo-

ren. In 1942 werd de heer Rethmeier benoemd tot radioloog in Almelo/Hengelo. Daar werd de derde zoon Onno (1948) geboren. Haar man overleed in 1982. Zelf verhuisde ze in 1985 naar een fraai woonappartement in Delden.

Daar zochten we haar in oktober j.l. op om te praten over de publicatie van het verhaal, dat ze vertelde in "Hof van Holland" bij gelegenheid van de opening van de tentoonstelling "Het palet van Dudok" in het Goois Museum op 10 december 1993. Tevens was het bezoek gericht op het vinden van foto's van de familie Dudok. Dat viel niet mee. Zo veelvuldig als het werk van Dudok is gefotografeerd, zo weinig is er fotografisch vastgelegd van het persoonlijk leven met zijn fa-

Mevrouw M. Rethmeier-Dudok, dochter van architect Dudok, in haar woning in Delden. De spiegel werd door haar vader ontworpen. Een cadeau voor haar moeder, bij gelegenheid van hun 40-jarig huwelijk in 1951 (foto: oktober 1994, JEL)

milie en vrienden. Niettemin konden enige opmerkelijke foto's en kiekjes worden verzameld en aan dit verhaal worden toegevoegd.

Het verzoek van het Goois Museum om het verhaal te vertellen, had mevrouw Rethmeier aanvankelijk verbaasd. Toen ze begreep, dat het niet over bouwmeester Dudok, maar over Dudok als vader en grootvader moest gaan, stemde ze toe. Haar uitgesproken tekst is voor deze publicatie zo weinig mogelijk aangepast.

Een muzikaal nest

Ik vertel u over mijn vader en niet over bouwmeester Dudok. Hij werd geboren in Amsterdam, als zoon van een muziekleraar, die tevens eerste violist was van een orkest dat later uitgroeide tot het Concertgebouworkest. Sla dat niet te hoog aan, want ze speelden voor een publiek dat aan tafeltjes koffie dronk en vrolijk onder de muziek doorpraatte.

Toch heeft Johannes Brahms daar eens een van zijn symphonieën gedirigeerd. Toen hij na afloop mijn grootvader de hand drukte en deze vol spanning luisterde wat de grote meester te zeggen had, zei Brahms: *Ach, lieber Herr Dudok wo kan mann hier ein gutes Glas Bier bekommen?* Toen zijn ze samen gezellig een biertje gaan drinken op het Rembrandtplein.

Met de trekschuit naar 's-Graveland

Maar ik kom hier niet om over mijn grootvader, maar over mijn vader te spreken. Hij bracht zijn jeugd door in Amsterdam, een stad die hij z'n leven lang heeft lief gehad. Later zei hij: *Geen enkele generatie heeft zoveel zien veranderen als de mijne. Te denken dat ik als jongen rustig kon knikkeren op het midden van het Frederiksplein! En toen mijn broertje Gerard en ik eens te logeren werden gevraagd in 's-Graveland gingen we daar met de trekschuit heen. Gerard had zijn viooltje meegenomen en speelde onderweg liedjes, die door iedereen in de kajuit werden meegezongen.*

Toen ze in 's-Graveland waren aangekomen moest iedereen een kwartje reisgeld betalen, maar de schipper zei: *Die jonheer hoeft niets te geven, die heb ervoor gespeuld.* Voor dat kwartje konden ze later 25 chocoladerepen kopen.

Een militaire opvoeding

Na de driejarige HBS is hij in de militaire opleiding gegaan, de oplossing voor jongens met een goed verstand, waarvan de ouders geen academische studie konden bekostigen. Over zijn jaren als kadet in Breda kan ik weinig vertellen. Hij moet het er wel prettig hebben gevonden, want hij ging trouw naar de reünie van z'n jaargenoten. Omdat er in de loop der jaren steeds minder kwamen, noemden ze die bijeenkomst op oude leeftijd: *De tien kleine negertjes.*

Z'n militaire opvoeding bleek later nog steeds uit zijn gevoel voor orde en stiptheid. Zo zei hij b.v.: *Het enige excuus om te laat te komen is dat je dood bent.* En een keer kwam hij als jonge luitenant in uniform, een oude sergeant tegen die hem niet groette. Toen vader hem hierop attendeerde zei hij: *Luitenant, als ik U vertel dat ik lak heb aan een generaal moet U eens nagaan wat ik aan U heb.* Hierop had de jonge luitenant geen repliek en hij liep snel door. Een dienstklomper was hij allerminst.

In december 1904 liet Wim Dudok zich vereeuwigen als jong cadet te Alkmaar bij de bekende Amsterdamse fotograaf Albert Greiner.

'Lieve meissies'

In 1908 waren er manoeuvres in het Westen. Vader werd met zijn oppasser ingekwartierd in Delft, in een groot huis aan de gracht. De oppasser, die in de keuken at, zei na een paar dagen: *Luit, wat benne d'r hier een lieve meissies en wat is het hier merakel goed van eten en drinken.* Dat vond de luitenant ook. Hij werd verliefd op de jongste dochter des huizes en had met haar een bijzonder gelukkig huwelijk. Ze kregen twee kinderen, mijn broer Hans, die helaas overleden is, en mij.

Voor de lol huisjes ontwerpen

Toen mijn vader kapitein werd en bij de fortbouw in de Beemster werd geplaatst, ging het jonge paar wonen in Purmerend, waar ik geboren werd. Iedere zaterdagavond kwam de huisbaas de huur ophalen, en zag dat mijn vader zat te tekenen. *Wat doe je daar toch?*, vroeg hij eens. *Huisjes ontwerpen* was het antwoord. *Waarom?* *Voor mijn plezier!* *Je lijkt wel gek*, zei de huisbaas. *Op no. 24 woont ook zo'n rare, die voor zijn lol huissies tekent.* Vader ging er eens naar toe,

en wie woonde daar? Architect Oud. Het werd een vriendschap voor het leven.

Toen de fortbouw vorderde, moesten ze dichterbij het werk gaan wonen, in een houten keet waar, door het gestadig heien, op een nacht het plafond met donderend geraas naar beneden kwam. Het hele meubilair was vermorzeld en als het overdag gebeurd was stond ik hier nu niet, want de baby-box lag vol grote steenbrokken.

Een lelijk ontwerp in Leiden

Toen de verplichte dienstjaren als genie-officier waren volbracht, ging vader als adjunct-directeur van gemeentewerken naar Leiden. Hij kreeg daar ook een particuliere opdracht, een kantoor voor het Leids Dagblad. Toen hij eens met voldoening naar de bouw stond te kijken, zei een voorbijganger tegen hem: *Meneer, da's nog een stuk antiek.* *Hoezo?*, vroeg vader verbaasd. *Nou da's een heel oud gebouw in Zweden, dat ze hier namaken.* Vader begon te lachen, en zei: *Grappig dat U dat nu net aan mij vertelt, want ik ben de architect en ik heb het heus zelf verzon-*

De foto hierboven is uit 1910. Wim Dudok (geheel links) en Marietje Smit (in het wit voor hem) met vrienden in hun verovingstijd in de duinen.

Rechterfoto: Dudok (geheel rechts) in dienst bij de genie in 1912. In die hoedanigheid werkte hij aan fortbouw in de Beemster. Toen hij in 1915 bij de gemeente Hilversum solliciteerde naar de functie van directeur gemeentewerken, deed hij dat in zijn officiersuniform.

Wim en Marietje Dudok met hun dochter Mia in de zomer van 1912.

nen. Waarop de man zei: *Nou, maar dan zult U het zelf ook wel lelijk vinden.*

Naar Hilversum

In 1915 verhuisden wij naar Hilversum. Ik herinner me nog hoe vader zondagsmiddags bezoeken ging afleggen bij de wethouders van de gemeente, in jacket met hoge hoed op de fiets.

Zijn eerste opdracht was de bouw van arbeiderswoningen. Vol idealen werkte hij daaraan. *De mensen moeten hier gelukkig wonen*, zei hij. Het werd een aardige, vrolijke buurt. Er werd waterleiding aangelegd en de bewoners kregen ook, o luxe, een echte W.C! Toen vader eens kwam kijken, zag hij tot zijn verbazing in veel huizen de W.C. bril als portretlijst aan de muur hangen.

We woonden op Emmastraat 43, waar op de bovenste verdieping een atelier werd ingericht. De eerste tekenaar die daar kwam werken was de latere architect Klaas van den Berg, die mijn vader altijd met *baas* aansprak en door hem vaderlijk *Kloaske* werd genoemd. Met hem werden later de plannen voor het raadhuis uitgewerkt. Bij het definitieve ontwerp riep Kloaske: *Baas daar slaan ze stijl van achterover!* Deze spontaniteit was een reuze steun voor mijn vader.

Een betrouwbare jongen

Later kwam Willem Vogt, de bekende *Vogt van*

de radio, vragen of vader een mooi radiokastje voor Koningin Wilhelmina wilde ontwerpen. *Ik ben in mijn soldatentijd nog eens Uw oppasser geweest* zei Vogt, en toen herinnerde vader zich dat hij eens zei: *Laat Vogt m'n koffertje maar pakken, dat lijkt me wel een betrouwbare jongen.* Ze hebben in hun geliefde Hilversum beiden hun plaats gevonden.

De invloed van kleuren

In 1925 zijn wij gaan wonen op de Utrechtseweg, in het door vader zelf ontworpen huis. Hans en ik mochten de kleuren voor onze kamers zelf kiezen. Ik wilde gele deuren en muren, Hans blauwe. Maar dat laatste was een grote teleurstelling, het effect was heel somber. Vader, hoewel hij toch al piekerde over de kosten van de inrichting, liet het helemaal overdoen in een mooie, licht grijs-blauwe tint. Dat was, geloof ik, de eerste keer dat ik besefde welk een grote invloed kleuren in een ruimte hebben.

Nu ik het toch over kleuren heb: In ons huis werd telkens veel veranderd. De woonkamer die eerst behangen was met fel-groen jute en zwart fluwelen gordijnen had later kale witte muren, gele gordijnen en blauw-groene stoelen. De eet-

Onder toezicht van zoon Hans (in de ligstoel) maakt Dudok een zandkasteel aan het strand van Scheveningen (zomer 1918).

kamer had eerst hoog-gerugde zwarte stoelen, daarna witte *gispens-stoeltjes* en vervolgens de blauw-groene stoelen van de woonkamer. Mijn ouders gaven graag lezingen en muziek-avonden bij zich thuis en vonden het dan stijlvol voor alle gasten dezelfde stoelen te hebben.

Liefde voor knorrende beesten

Aan het huis was wel een garage vastgebouwd, maar vader liet expres de grote kastanjeboom, die de ingang belemmerde, staan. Hij heeft jaren een grote afkeer van auto's gehad, die hij a la Bordewijk *knorrende beesten* noemde.

Hoe de ommekeer is ontstaan weet ik niet meer – ik geloof door een slimme autohandelaar die hem op een mooie, donkerrode Fiat wees. In ieder geval werd de kastanje geroid, en vele auto's hebben de garage bewoond.

Een van zijn liefste ontspanningen was met vele emmers en poetsdoeken zijn auto schoon te maken, onder het motto: *Een auto hoeft niet te rijden als hij maar glimt.*

Een rijbewijs was al na een paar lessen te behalen. Als je maar voor- en achteruit kon was het geloof ik al genoeg. Een dag nadat vader de papieren had, reden mijn moeder en ik zonder enige angst langs de spekgladde wegen naar Amsterdam waar vader zijn auto neerzette op het Leidseplein en we afspraken dat hij ons om vier

Interieur van de huiskamer in 'de Wikke', het woonhuis aan de Utrechtseweg 71, dat door Dudok voor zichzelf en zijn gezin werd ontworpen.

uur voor de ingang van de Bijenkorf zou afhaken. Het woord 'parkeerprobleem' bestond toen nog niet.

Ontwerpen in 'de Wikke'

In 'de Wikke', zo heette ons huis, was een grote werkkamer met twee tekentafels. Daar ontwierp vader vele bouwwerken met behulp van o.a. Zandstra en Rob Magnee. De laatste burgerde na jaren zo in bij ons, dat ik hem *mijn broertje* noemde. Hij werd later vaders compagnon en opvolger.

Wanneer een bouwwerk helemaal gereed was, nam vader ons de dag vóór de opening mee om alles te zien. *Nu is het nog gaaf morgen begint de afbraak*, zei hij.

Hij had voor de Utrechtse schouwburg het plan om de stoelen in de zaal tulpenbladkleurig groen te maken. Dan zouden de vrouwen die erop zaten als bloemen uitkomen. Men was echter bang dat het effect te koel zou worden. Het werd toch rood. Op een van de buitenmuren liet hij door de Utrechtse beeldhouwer Brom een verguld vrouwenbeeldje maken, dat uitstijgt boven geweren, zwaarden en ander oorlogstuig. Er onder staan de woorden :

O, kunst die stijgt uit het dwaerelend leven

En aan der tijden nood ontgaat

Iedereen denkt dat het van Vondel is, zei vader. Maar ik heb het zelf verzonnen, onder de druk van de oorlog die we nu beleven.

Hij hield overigens veel van statige verzen uit onze gouden eeuw en droeg die graag voor, want hij had een fabelachtig geheugen. Wanneer hij soms het Wilhelmus begon te declameren, was het bij ons: *Weg wezen!*, want hij kende alle coupletten uit zijn hoofd.

Muziek van oude heren

Muziek was, naast bouwkunst zijn grote liefde. Zonder les gehad te hebben speelde hij alle mogelijke melodieën, en vroeg hij ons dan de componist. *Duizend gulden als je 't raadt!* riep hij, maar dat is nooit uitbetaald.

's Avonds zaten we om de tafel in de zitkamer. Radio werd bijna nooit aangezet, televisie bestond nog niet. Vader zat bijna altijd aan een ontwerp te tekenen op de achterkant van een enveloppe of op een ander stukje papier. Maar ik geloof, dat juist op die vodies dikwijls de creatieve

opzet voor vele plannen zijn gemaakt.

Soms zette hij een grammofoonplaat op en zei: *Nu moeten jullie allemaal stil zijn want niemand kan ons zo iets moois vertellen als de ouwe heer Beethoven.* Of de ouwe heer Bach, of een andere componist. Hij noemde ze, als een soort eerbetoon allemaal *de ouwe heer*, zelfs Mozart, Chopin of Schubert, die toch de veertig jaar niet gehaald hebben. Maar één betitelde hij nooit zo, dat was Gustav Mahler, zijn lievelingscomponist met wie hij zich verwant voelde.

Bela Bartok

Heel moderne muziek kon hij niet appreciëren. Bij ons logeerde soms Bela Bartok die in Hilversum kwam optreden voor de radio. Soms zette hij zich voor ons voor de vleugel en speelde een eigen compositie. Ik herinner me, dat vader dan gekweld luisterde. Eens vroeg hij: *Kennen Sie auch Brahms?* En Bartok speelde door, en zei over z'n schouder: *Brahms nicht interessant.* Toen kon hij bij vader geen goed meer doen.

Ook abstracte schilderkunst ging boven zijn begrip. Hij tekende niet onverdienstelijk en was vol bewondering voor knappe tekeningen. Toen er dan ook eens op latere leeftijd een portret van hem gemaakt zou worden en hij mocht kiezen door wie, wees hij Eppo Doeve aan.

Bij de opening van het nieuwe Raadhuis in Hilversum in 1931, drukte de krant deze foto af van Dudok, die trots zijn fraaie bouwwerk toonde aan vrouw (l) en dochter Mia.

Het rok-costuum

In 1935 kreeg hij zijn eerste grote onderscheiding, de Royal Gold Medal van de Engelse architecten. Hij ging naar Londen om die te ontvangen en liet er zelfs een nieuw rokcostuum voor maken, al schrok hij van de kosten die dit meebracht. Toen we hem bij thuiskomst vroegen hoe hij zich wel voelde toen het lint met de zware medaille hem werd omgehangen, zei hij nuchter: *Mijn eerste gedachte was; mijn rok heb ik er wel uit.* Natuurlijk was dat maar scherts, hij heeft later vele eremedailles gekregen en was met alles oprecht vereerd en verheugd.

Een gevaarlijk reisje

In de dreigende tijd voor de oorlog was er weinig te bouwen. Hij leed daar onder, en zei: *Een schilder, schrijver of musicus kan zijn scheppingsdrang uitleven zonder opdrachten, maar een architect kan dat niet.* Toen kwam er een brief van een Engels zakenman, die de helft van het jaar in Brits-Indië zat. Hij vroeg of vader een complex gebouwen met vergaderzalen en bioscopen in Calcutta wilde bouwen, graag zo gauw mogelijk.

Vader informeerde naar alles en besloot per vliegtuig te gaan, ondanks protesten van moeder, die dat veel te gevaarlijk vond.

Moeder, Hans en ik brachten hem naar Schiphol. 't Ging in die tijd nog heel gemoedelijk. We liepen mee naar de startbaan, waar een klein, wankel vliegtuigje stond, met plaats voor zeven passagiers.

In die tijd waren de KLM piloten bijna net zo beroemd als later de ruimtevaarders. We kenden ze haast allen bij naam. De onze was Geysendorfer, die er een beetje knorrig bij stond. Toen moeder vertelde hoe ongerust zij was, zei hij, niet zeer tactvol: *Als je bang bent moet je nu niet vliegen. De weerberichten zijn overal ongunstig!* Zo dat moeder in tranen was toen het kleine machientje de lucht in ging. In die tijd (het was 1936) vloog men nog niet 's nachts. De reis duurde ongeveer zeven dagen.

In Calcutta stonden de opdrachtgever en zijn compagnon vader op te wachten, en toen die zei: *Wel, heren, U hebt dit reisje zeker al meerdere keren gemaakt?*, was het antwoord: *Nee nog nooit. Wij mogen niet vliegen van onze vrouwen, die vinden het veel te gevaarlijk.*

Een profeet als schoenpoetser

Iedere week kwam er een lange brief uit Calcutta. Een typisch verhaal was dat hij in een prachtig hotel logeerde en daar iedere morgen z'n ontbijt op bed opgediend kreeg door een man die eruit zag als een profeet, met een lange baard en een tulband op. Die herhaalde eerbiedig iedere morgen dezelfde zin die vader niet begreep, maar als een morgengroet opvatte. Toen hij eens aan de portier vroeg wat die woorden betekenden zei deze: *Hij vraagt alleen: Are boots good, Sir?* Hij wilde graag een fooi voor de schoenen die hij zo mooi gepoetst had. Toen gaf vader hem iedere week een fooi met de verzekering: *Boots very good.*

Van z'n gebouwen in Calcutta heb ik maar weinig afbeeldingen gezien, maar ze schenen heel goed te voldoen, en hij bleef een prettig contact houden met de opdrachtgever, die soms bij ons kwam logeren. Het was zijn trots dat al de mensen voor wie hij bouwde zijn vrienden werden en bleven. Dat was een van de redenen, dat hij niet van prijsvragen hield; men had geen gelegen-

Het echtpaar Dudok met Hongaarse vrienden, w.o. Geza en Magda Révész in 1937. Hij was psycholoog en zijn kunsthistorica. Via dit echtpaar kwam het contact met de componist Bela Bartok tot stand.

heid om met de opdrachtgever te overleggen, kon geen andere, misschien betere ideeën voorstellen, maar moest zich strak aan het programma van eisen houden.

Architectuur: een zaak van verhoudingen

Na de oorlog kwam alles weer op gang. In de vijftiger jaren kreeg vader een uitnodiging om in Amerika lezingen te houden over z'n werk.

Toen hij in New York aankwam was hij zo geïmponeerd door de geweldige gebouwen die hij zag, dat hij tegen de architect die hem af kwam halen zei, dat hij eigenlijk niet met zijn eigen kleine creaties voor de dag durfde komen. *Mr. Dudok, zei z'n gastheer toen, Need I tell You, that architecture is not a matter of dimensions but of proportions?* Een uitspraak die vader zeer trof en die hij vaak te pas bracht.

Hij was verrast door Amerika en vond er veel meer begrip dan hij verwacht had. Op Thanksgivingday was hij de gast van Frank Lloyd Wright, voor wie hij een zeer grote bewondering had en die hij toen voor het eerst persoonlijk ontmoette. In een gesprek vroeg Wright hem of hij het Guggenheim-museum al gezien had, en wat zijn oordeel erover was. *Als gebouw is het een vondst, zei vader, maar het heeft dit nadeel dat de bezoeker alle schilderijen langs moet en geen keus kan maken uit b.v. Vlamingen, Italianen of impressionisten – dat kan vermoeiend werken.* Wright zei: *Maar Dudok, de mensen komen niet voor de schilderijen, ze komen voor mijn gebouw!*

Wim en Marietje Dudok op het achterbalkon van hun huis met hun gasten tijdens hun zilveren bruiloftsfeest in 1936.

Wim en Marietje Dudok gekiekt voor het Raadhuis in 1938
(links en rechts)

Aan het eind van z'n bezoek kreeg vader de Gold Medal of the American Institute of Architects, de hoogste Amerikaanse onderscheiding.

Verder was vader geen enthousiast reiziger, hij ging alleen grote reizen maken als er reden voor was. Wel ging hij soms met moeder naar Zwitserland, Italië of Frankrijk, maar dat was alleen omdat de dienstbode vakantie moest hebben, zei hij.

Een aardige grootvader

Toen z'n kleinkinderen geboren waren zagen we een ander aspect van hem. Hij werd een bijzonder aardige grootvader, die fantastische tekeningen maakte en gekke verhalen vertelde, waarin de door hem verzonden reuzen Pothoofd en Drieboor de hoofdpersonen waren. Heel opvallend was zijn belangstelling en liefde voor babies, wat je meestal bij mannen niet aantreft. Hij kon tijden lang bij een wieg zitten vol tederheid kijkend naar dat hulpeloze wichtje.

Dudok met zijn dochter Mia en het oudste kleinkind Jop Rethmeier in de zomer van 1940.

Voor zijn kleinkinderen tekende 'Grootvader Dudok' in juli 1942 deze fantasie op het thema 'En dagje bij den koning'.

Later schreef hij hen grappige brieven, soms heel plechtig. Zo begon hij een schrijven aan een driejarig kleinzontje, die hij per vergissing een draai om de oren had gegeven: *Lieve Onno, het boetekleed ontsiert de man niet – daarom komt grootvader Dudok zijn verontschuldiging aanbieden.*

Er was een soort concurrentie tussen hem en opa Rethmeier (mijn schoonvader), die ook allerleukst met kinderen kon omgaan. Soms speelden de jongens hen wel eens tegen elkaar uit, b.v. *Opa Dudok, we hebben van Opa Rethmeier ieder vijf gulden gekregen voor ons rapport! Grootvader Dudok trapte er niet in, maar zei heel vriendelijk: Wil je dan zeggen, dat opa Dudok dat heel aardig van opa Rethmeier vindt?*

Dudok als Sinterklaas

Hij logeerde vaak bij ons in Almelo. Eens, toen mijn man Sinterklaas zou spelen op de sociëteit, maar er geen zin in had, zei vader: *Zal ik het doen?*

Wij op naar de sociëteit, waar mijn man steeds door de president werd opgeporst: *Jan, ga je nou verkleden!* Het werd later, de kinderen kwa-

men, maar Jan bleef rustig zitten. Opeens werd er plechtig geroepen: *Sint Nicolaas en Piet zijn in aantocht!* En daar stond de meest indrukwekkende Sinterklaas die ik ooit zag – de hele sociëteit geloofde er opeens weer in. En vader deed het enig, waardig en vriendelijk, geheel a l'improviste. Alleen zag ik hem een keer dubbel slaan van de lach. Een jongetje had tegen hem gezegd: *Sinterklaas, volgende keer kom ik niet meer, dan geloof ik niet meer in U.*

Verdriet en troost

Natuurlijk is dit verhaal over mijn vader maar heel oppervlakkig. Ook hij is niet gespaard gebleven voor grote teleurstellingen en moeilijkheden. Maar waar hij soms driftig kon worden over kleinigheden, heeft hij de grote tegenslagen steeds beheerst aanvaard.

Het grootste verdriet in zijn leven was ongetwijfeld het heengaan van mijn moeder. Toen is hij een tijd heel eenzaam geweest. Hij zocht troost in muziek, vooral in liederen die moeder vaak zong. *Wir sind in Freud und Leiden gegangen Hand an Hand* was een lied dat hem toen zeer ontroerde. Gelukkig vond hij later een lieve vrien-

Nationaal en internationaal kreeg Dudok veel erkenning. Zoals de Gouden Legpenning van de gemeente Den Haag in oktober 1949. Geheel rechts mevrouw Dudok. Haar afbeelding werd van de foto afgeknipt en sierde lang het bureau van Dudok.

din in mevrouw De Ronde Bresser, die hem nieuwe levensvreugde schonk. Een van de laatste keren dat mijn man en ik hem bezochten zat hij in een diepe stoel bij de haard en zei: *Kinderen, hier zie je een gelukkig mens voor je.*

Kan je mooiere herinneringen aan je vader hebben...?

Rob Magnee (geheel rechts), de compagnon van Dudok, was voor de oorlog kind aan huis bij de familie en werd door dochter Mia als 'mijn broertje' beschouwd. Deze foto met Wim en Marietje Dudok werd in april 1957 genomen.

Onder het toezien van o.m. burg. Van der Sluys, Rob Magnee, Piet van Dijk (secr. Dudok Stichting) en wethouder Douwe van Dam onthulde Mia Rethmeier-Dudok in 1981 de nieuw naam van het park tegenover het Raadhuis, dat sindsdien 'Dudokpark' heet.